

Snem Slovenskej republiky 1940

I. volebné obdobie.

3. zasadanie

Tesnopisecká zpráva

o 30. zasadnutí snemu Slovenskej republiky
v Bratislave v piatok 29. marca 1940.

O b s a h :

Oznámenia predsedníctva:

	Strana:
Otvorenie zasadnutia	3
Oznámenie o skončení jesenného a svolaní jarného zasadania . . .	3
Prísaha nového poslanca Sigmunda Keila	3
Zmena vo výboroch	3
Ospravedlnenie neprítomnosti	3
Došlé nariadenia s mocou zákona	3
Rozdaná tlač	3
Vyhlásenie predsedníctva o budúcom zasadnutí	14
Zakľúčenie zasadnutia	14

Program :

1. Zpráva národohospodárskeho výboru o vládnom návrhu zákona o povinnej úprave spoločných pastvín a o pasienkových kontách . . .	4
Reč zpravodaja Petroviča	4
Prikročenie k rozprave	5
Reč poslanca Schwartza	5
Koniec rozpravy	8
Zpravodaj sa zriekol záverečného slova	8
Prvé hlasovanie o návrhu	8
Prijatie návrhu prvým hlasovaním	8
Druhé hlasovanie o návrhu	8
Prijatie návrhu druhým hlasovaním	8

Strana:

2. Zpráva ústavno-právneho, národohospodárskeho a rozpočtového výboru o vládnom návrhu zákona o úprave pomerov niektorých podnikov, ktorých sídlo sa nachodí mimo územia Slovenskej republiky	8
Reč zpravodaja dr. Orlického	9
Reč zpravodaja dr. inž. Zafku	10
Reč zpravodaja Lišku	12
Rozprava odpadá	12
Prvé hlasovanie o návrhu	13
Prijatie návrhu prvým hlasovaním	13
Druhé hlasovanie o návrhu	13
Prijatie návrhu druhým hlasovaním	13
3. Zpráva národohospodárskeho výboru o vládnom návrhu zákona, ktorým sa pozmeňujú niektoré všeobecné (autonomné) colné sadzby a vysvetlivky k colnému sadzobníku	13
Reč zpravodaja Lišku	13
Rozprava odpadá	13
Prvé hlasovanie o návrhu	14
Prijatie návrhu prvým hlasovaním	14
Druhé hlasovanie o návrhu	14
Prijatie návrhu druhým hlasovaním	14

Zasadnutie otvorené o 16. hod. 26. min

Prítomní:

Predseda: dr. **Sokol**.

Podpredsedovia: dr. **Mederly**, dr. **Opluštil**.

Zapisovatelia: **Germuška**, **Drobný**.

44 poslancov podľa listiny o prítomnosti.

Členovia vlády: dr. **Ďurčanský**, **Medrický**, dr. **Pružinský** a **Sivák**.

Z kancelárie snemu: I. tajomník snemu dr. **Foltín** a II. tajomník snemu dr. **Čelko**.

Predseda dr. **Sokol** (zvoni):

Otváram 30. zasadnutie snemu Slovenskej republiky a zisťujem, že snem je schopný sa usnašať.

Oznamujem, že pán prezident republiky podľa § 19 a 38 Ústavy rozhodnutím z 21. marca vyhlásil jesenné zasadanie snemu za skončené dňa 28. marca a svolal jarne zasadanie na 29. marca 1940.

Nový poslanec.

Ministerstvo vnútra oznámilo, že na miesto poslanca dr. Gejzu **Reháka**, ktorý 8. marca 1940 umrel, bol povolaný za poslanca snemu Slovenskej republiky pán **Sigmund Keil**.

Pán poslanec **Keil** dostavil sa na dnešné zasadnutie.

Kedže predtým podľa § 6 rokovacieho poriadku podpísal v kancelárii snemu formulu prísahy, pristúpime k prísahe podľa § 14 Ústavy a § 6 rokovacieho poriadku tým spôsobom, že sa prečíta Ústavou predpísaná formula prísahy, pán poslanec **Keil** ku mne pristúpi a složí-prísahu opakovaním vety „Tak mi Pán Boh pomáhaj“ a podaním ruky.

Žiadam prečítať formulu prísahy.

(Poslanci vstávajú.)

II. tajomník snemu dr. **Čelko** (číta):

„Ich schwöre bei Gott, dem Allmächtigen und Allwissenden der Slowakischen Republik treu zu sein, die Gesetze zu befolgen, sowie mein Mandat nach bestem Wissen und Gewissen auszuüben. So soll mir Gott helfen!“

Poslanec **Keil** (podáva predsedovi ruku): „So soll mir Gott helfen!“

(Poslanci sadajú.)

Zmena vo výboroch.

Predseda dr. **Sokol** (zvoni):

Oznamujem, že predseda Klubu poslancov Hlinkovej slovenskej ľudovej strany delegoval do branného výboru na miesto odstúpeného člena **Štefana Danihela** poslanca **Rudolfa Schwartz**a a do rozpočtového výboru na miesto odstúpeného člena dr. **Mateja Hufku** a zomrelého člena dr. **Gejzu Reháka** poslancov **Andreja Martvoňa** a **Jána Hollého**.

Ospravedlnenie neprítomnosti.

Svoju neprítomnosť ospravedlnili páni poslanci dr. **Karol Körper**, dr. **Matej Hufka**, **Štefan Beňák**, **Ján Eszterházy**, **Teodor Turček** a **Štefan Hašík**.

Došlé nariadenia s mocou zákona.

Predseda vlády v smysle ods. 3, § 44 Ústavy predložil snemu tieto nariadenia s mocou zákona:

zo dňa 21. februára 1940 číslo 39 Sl. z. o cestovnej kancelárii slovenských železníc a

zo dňa 21. februára 1940 číslo 40 Sl. z. o odškodnení židov, prepustených zo štátnych a verejných služieb.

Tieto nariadenia s mocou zákona prihlasujem výboru ústavnoprávnemu.

Rozdaná tlač.

Na dnešnom zasadnutí sa rozdala táto tlač:

Tesnopisecké zprávy o 28. a 29. zasadnutí snemu Slovenskej republiky.

Zpráva národohospodárskeho výboru o vládnom návrhu zákona o povinnej úprave spoločných pastvín a o pasienkových kontách.

Zpráva ústavno-právneho, národohospodárskeho a rozpočtového výboru o vládnom návrhu zákona o úprave pomerov niektorých podnikov, ktorých sídlo sa nachodí mimo územia Slovenskej republiky.

Zpráva národohospodárskeho výboru o vládnom návrhu zákona, ktorým sa pozmeňujú niektoré všeobecné (autonomné) colné sadzby a vysvetlivky k colnému sadzobníku.

Vládný návrh zákona o úprave služebného pomeru vydatých štátnych zamestnancov a o zmene niektorých ustanovení vládneho nariadenia číslo 380/1938 Sb. z. a n. o úsporných opatreniach personálnych. Návrh prideliť výboru sociálnemu a zdravotnému a ústavno-právneho.

Vládný návrh zákona o organizácii, pôsobnosti a príslušnosti úradov cechovnej a puncovnej služby v Slovenskej republike. Návrh prideliť výboru ústavno-právneho.

Vládný návrh zákona o povinnom nariadení lavičiek hovädzieho strečka. Návrh prideliť výboru národohospodárskemu.

Zpráva ústavno-právneho výboru o nariadení s mocou zákona číslo 320/1939 Sl. z. o zmene niektorých ustanovení zákonov o stavebnom ruchu.

Predseda dr. Sokol (zvoni):

Začneme rokovať o prvom bode programu, ktorým je

1. Zpráva národohospodárskeho výboru o vládnom návrhu zákona o povinnej úprave spoločných pastvín a o pasienkových kontách.

Zpravodajom za výbor národohospodársky je pán poslanec Ján Petrovič.

Dávam mu slovo.

Zpravodaj **Petrovič:**

Slávny snem!

Po odoraní žirných, pšeničných polí južného Slovenska naším susedom musíme sa dvojnásobnou starostlivosťou venovať našim horám. Nielen z citového dôvodu, že o okypené, zmrzačené telo treba sa viac starať, ako o zdravé, aby neodumieralo, a nielen z prestížnych dôvodov, aby

sme dali správnu odpoveď všetkým posmievateľom, ktorí hovoria, že Slovák je vytisnutý na skaliská a že sa nebude vedieť uživiť, ale i preto, lebo núti nás k tomu jednoduchá ichladná úvaha riadneho hospodára, aby sme všetko bohatstvo, čo naše hory skrývajú, riadne využili a tak lepší život pripravili pre synov hôr. Touto cestou mali kráčať všetky bývalé vlády. Riadnou starostlivosťou o horské kraje mali rozmnožovať národný majetok, súčasne vedľa iných sociálnych opatrení mali sa starať o to, aby obyvatelia horských dedín nachádzali svoj každodenný chlieb v prvom rade doma.

Dnešné časy dokázaly, čo znamenajú lesy, čo drevo pre Slovensko. Bohatstvo hôr však nepozostáva len z lesov. Keď naši národohospodári vravia, že musíme si naše lesy chrániť, ako oko v hlave, nesmieme dopustiť ich devastovanie, lebo musíme ich tak manipulovať, aby nám prinášali plný úžitok, musíme drevo doma spracovávať. Platí to aj o nerastoch pod zemou, najviac však o našich pastvinách.

Okolo našich pastvín chodili doteraz naši národohospodári, politikovia, ba sami užívatelia-roľníci, ako by im neprikladali žiaden národohospodársky alebo sociálny význam. Verejná správa síce mala po ruke zákonný článok X z roku 1913 a zákonný článok XII z roku 1894, ktoré ustanovujú právnu úpravu a zveľaďovanie všetkých spoločne užívaných pastvín, ale temer za polstoročia od vydania týchto zákonov a príslušných vykonávacích nariadení v obore pastvinárskom nedostali sme sa valne ďalej.

Pasienky bývalých urbárikov, komposorátov alebo nadobudnuté pri segregácii alebo komasácii stali sa predmetom záživých sporov medzi ich majiteľmi — užívateľmi a obcami; na spory vyhadzujú sa zbytočné státisíce, drobenie podielov pokračuje v takej miere, že nie sú zriedkavé prípady, keď vlastníci svoj majetok musia počítať v tisícinách. V tomto chaotickom stave máme na Slovensku z viac ako 3.000 spolumajiteľských jednotiek organizovaných podľa zásad zákonného článku X z roku 1913 iba 500 pasienkových spoločenstiev. Čo sa úpravy, zveľaďovania pastvín týka, hoci tieto zákonné články presne určujú, v akom stave sa má pastvina udržiavať, hoci na udržiavanie

pastvín povoľujú spoločenstvu vyberať príspevok, ktorý má povahu priamych daní a dozorčie úrady môžu uvaliť prísne tresty všetkým zainteresovaným, ak neplnia povinnosti, uložené im týmito zákonnými článkami, pastviny naše na celej ploche asi 830.000 katastrálnych jutár sú v tak mizernom stave, že nemôžu užívať dobytok spolumajiteľov, tým menej dobytok celej obce. Tento neutešený stav našich pastvín zapríčiňuje volanie roľníkov po prídelení nových lesných lúk na pastviny. Odmietnutím uchádzača o spoločné pasenie dobytka, ktorý nemá podiely, šíri sa tiež nespokojnosť po našich dedinách. Vyvoláva sa nálada, aby spoločne užívané pastviny prešli do vlastníctva obce, čím by sa narušilo súkromné vlastníctvo tisíce a tisíce maloroľníckych rodín, ktoré im zabezpečuje § 20 zákonného článku X z roku 1913, keď hovorí, že „pastvina, pojatá do sväzku spoločenstva, neprechádza do jeho vlastníctva, ale zostáva nedeleným spoločným vlastníctvom spoluvlastníkov“.

Pastviny, užívané podľa zákona č. 52 z roku 1936 Sb. z. a n. sú zvláštnou kapitolou. Z parlamentnej rezolúcie, usnesenej pri prijatí tohto zákona, neuskutočnilo sa nič. Nezriadili sa pastevné komisie ani pri krajinských ani pri okresných úradoch. Neprešli užívané plochy do vlastníctva užívateľov. Neboli upravené pastevné plochy. Účinnosť tohto zákona sa končí dňom 31. decembra 1940. Keby sa platnosť jeho predlžovala, kým sa nesplní želanie rezolúcie, to jest kým užívané plochy neprejdú do vlastníctva ľudu, bude treba pamätať na to, aby verejná správa vhodným spôsobom vybrala a použila čiastku pachtovného groša na úpravu pastvín. Vlastníkovi žiadna krivda by sa nestala, nakoľko úpravou by sa zhodnotil jeho vlastný pozemok.

Predložený vládny návrh má za cieľ plánovite sa dať do úpravy pasienkových plôch a urýchliť právnu úpravu spolumajiteľstiev. Ukladá všetkým majiteľom pastvín povinnosť udržiavať tieto v takom stave, aby sa na nich mohlo racionálne hospodáriť. Vláda vydá smernice, čo patrí k riadnej úprave pôdy pastvín, majitelia pastvín zas sú povinní podľa týchto smerníc vypracovať rámcové plány na úpravu. Župné úrady schvaľujú rámcové plány a dozerajú, či sa podľa nich táto úprava vy-

konáva. Nevhodné plochy pre pastviny sa zalesnia. Na právnu úpravu a na zveľaďovanie pastvín potrebný peniaz bude krytý rozpočtovými položkami miestneho a ústredného pasienkového konta, do ktorého prispievajú nielen spolumajitelia, ale aj štátne lesy a majetky, majitelia lesov, lesnícka a drevárska rada, štát v rámci schváleného rozpočtu a samosprávne celky.

Národohospodársky výbor po dôkladnej rozprave usniesol sa na týchto zmenách vládneho návrhu zákona:

1. V 7. paragrafe vynechať vetu, ktorá označuje, kto môže podať odvolanie proti rozhodnutiu župného úradu v záležitosti zalesňovania pastevných plôch. Je to otázka administratívnych predpisov, kto sa má pokladať za stránku, t. j. kto je oprávnený podať odvolanie.

2. Vynechať ustanovenie § 13, podľa ktorých sú majitelia lesov povinní odovzdať svoje príspevky ústrednému pasienkovému kontu po uzákonení tohto návrhu a to hneď. Nie je potrebné zdôrazňovať, že pred uzákonením tohto návrhu nie je povinný nikto nič odovzdať pasienkovému kontu. Tiež zbytočné je dávať do zákona okamžitú platobnú povinnosť. Tá sa dá dosiahnuť inou cestou.

Národohospodársky výbor navrhuje, aby snem uzákonil vládny návrh zákona o povinnej úprave spoločných pastvín a o pasienkových kontách v tom znení, v akom ho prijal národohospodársky výbor na zasadnutí dňa 26. marca 1940. (*Potlesk.*)

Predseda dr. Sokol:

Prikročíme k rozprave.

K slovu sa prihlásil z strane „za“ pán poslanec Schwartz.

Udeľujem mu slovo.

Poslanec Schwartz:

Slávny snem!

Slovenská republika priniesla svojmu ľudu nielen samostatnosť a voľnosť v rozhodovaní, ale priniesla aj tvrdé a ťažké povinnosti, ktoré musí plniť. Život štátu má a musí byť vzorným životom dobrého hospodára. Štát, ako dobrý hospodár musí vedieť oceniť a zhodnotiť svoj majetok, aby tento vyhovel životným podmienkam obyvateľstva. Pri tomto ocenení s boľastou sme zistili, že celá šestina slovenského

štátneho územia a to pastviny, sú vo veľmi zanedbanom stave. Dôležitosť pasienkov nebola náležite ocenená a preto pripadá nám teraz úloha, upraviť ťažký, ale dôležitý problém slovenských pastvín. Po strate obilných krajov a pracovných možností v týchto musíme zvýšiť výnosnosť pastvín, aby mohli — ako hlavný zdroj výživy obyvateľstva horských krajov — svoju úlohu plniť. Zvýšenie výnosnosti sa docielí využitím všetkých možností zveľaďovania a meliorovania a to v prvom rade svojpomocou majiteľov pastvín a verejných prostriedkov.

500.000 hektárov pastvín volá k nám o pomoc. 500.000 hektárov pastvín chce mať a nám dať svoje plody. 500.000 hektárov pastvín chce živiť obyvateľstvo nášho štátu, chce nám umožniť vyšší životný štandard. Za tento veľký dar žiadajú malú starostlivosť, žiadajú len troška lásky. Je v záujme našom, aby sme splnili túto žiadosť, je našou povinnosťou urobiť všetko, čo pasienky žiadajú. S plnením týchto povinností zveľaďujeme štát, zvyšujeme životnú úroveň ľudu, tvoríme trvalé majetky, hodnoty, obohacujeme slovenský národ.

Slávny snem! Prvým našim krokom v plnení je predložený zákon o povinnej úprave pastvín a pasienkových kontách. Dôvodová zpráva dobre vystihuje nutnosť tohto zákona. Musíme sa vynasnažiť tento dobrý zákon splniť, previesť jeho ustanovenia dôkladne a rázne. Aby sme v pravej miere pochopili dôležitosť tohto zákona, musíme si uvedomiť, že máme na Slovensku 894.000 kusov hovädzieho dobytká, 360.000 kusov oviec a 400.000 kusov ošípaných.

Toto je ohromný majetok veľkého národohospodárskeho významu. Nezodpovedá však daným možnostiam, ani v počte, ale najmä nie v kvalite. Na Slovensku musíme dochovávať dobytok vysokej hodnoty, prvotriednej kvality, aby sme mohli náležite zaistiť náš konzum, aby sme mohli na svetovom trhu úspešne súťažiť. Chov takéhoto dobytká je nerozdielne spojený s pasienkami. Bez dobrých, živných a dostatočných pastvín nie je možné dochovať dobre vyvinutý, zdravý, otužilý a vysoko produktívny dobytok.

Krmenie v stajni okrem toho, že dobytok stráca pohyb, slnko a vzduch, nie

je za terajších pomerov na Slovensku ani prevediteľné, lebo takéto krmenie je rentabilné len v hospodárstvach väčšieho rozsahu, vyžaduje vloženie kapitálov. Keďže slovenský roľník nemá prostriedky, ktoré by mohol na tento účel investovať a nemá toľko pôdy, kde by bez porušenia zásad poľnohospodárenia dostával dostatok krmu pre svoj dobytok, nemôže takéto krmenie prevádzať a je odkázaný na pasienky, menovite na pasienky spoločné.

Teda základom chovu hospodárskych zvierat na Slovensku je pastva, ktorá má živiť dobytok od apríla až po november. Na pastvinách, hlavne spoločných, sa pasie najmenej polovica hore uvedeného dobytku okolo 700—800 tisíc kusov.

Keď srovnávame počet dochovaného dobytká s výmerom pastvín, zbadáme, že stav nášho hospodárskeho zvieractva je malý, že nedochovávame ani polovicu možného stavu. Tento fakt najlepšie dokazuje, že sa tu deje niečo nesprávneho, že v našom hospodárstve je veľká chyba, slovom, že bol veľmi zanedbaný jeden najdôležitejší obor poľnohospodársky. Chyba táto sa musí odstrániť! Naše národohospodárstvo stráca desiatky miliónov ročne len preto, že sme sa nemohli dobre postarať o naše veci sami. Pastviny v úmernom srovnávaní s inými kultúrami dávajú najväčšiu rentabilitu. Pasienky pri malých investíciách umožňujú dobrý čistý zisk. Zdravý dobytok sám žne, súčasne sväža, mláti, mele a hneď ukladá úrodu v svojom tele v podobe mäsa, masti, mlieka a iných hodnôt. Je to zázračná továrňa, kde sa z tráv vyrába cestou najkratšou hotový tovar. Takýchto tovární musíme mať nie poldruha miliona, ale aspoň tri. Švajciarsko získalo svoje bohatstvo v prvom rade z týchto tovární. Stalo sa takto najproduktívnejším štátom, vyváža cenné mliečne výrobky mimo dobrého chovného dobytká do celého sveta. Svoje bohatstvo ďakuje pastvinám.

Preto je tiež našou povinnosťou, aby sme toto, nám Pánom Bohom darované bohatstvo využili, aby sme naše spustošené pastviny upravili. Tento náš prvý krok musí byť pevný, vzorný a rozhodný, musí nás viesť na pravú cestu a ku krokom ďalším. Je našou vecou už teraz uvažovať o celom pochode k zlepšeniu nášho

poľnohospodárstva. Musíme si uvedomiť, že dobré poľnohospodárstvo dáva základ k zdravému národohospodárstvu. Zdravé národohospodárstvo žiada preto zdravých a dobrých hospodárov. Zdravý a dobrý hospodár je ten, ktorý disponuje s dostatkom duchovného a hmotného majetku. O duchovný majetok sa starajú v prvom rade naše školy, o hmotný majetok staráme sa všetci a staráme sa v rámci novej pozemkovej reformy. Táto reforma sa robí pod heslom: „Pôda patrí tomu, kto ju obrába“. Je to správne. Takto umožníme našim roľníkom získať viac majetku, viac poľnohospodárskej plochy. Pôdu treba získať všade tam, kde je to možné.

Slávny snem! Rámec tejto pozemkovej reformy bude však nedostatočný, ak v záujme poľnohospodárov, žijúcich v horských krajoch, nevyužijeme tiež dané možnosti. V krajoch horských máme málo veľkostatkov súkromných a preto musíme uvažovať o revízii kultúr. Mám na mysli roztriediť pôdu podľa kvality pre vyššie poľnohospodárske kultivovanie. Urobme ornú pôdu, dobrú lúku a dobrú pastvu všade tam, kde je to len možné.

Naša pozemková reforma musí byť skutočne reformou. Nevidím prvoradú otázku len v prídeloch. Prvšou povinnosťou je reformovať spôsob obhospodarovania. Musíme urobiť všetko na zvýšenie úrodnosti, musíme sa starať o využitie každej hrudy. Slovenská zem patrí nám všetkým, všetci si prajeme prácu a chleba tu, doma. Nesmieme dovoliť, aby pre pohodlnosť a hlúposť niekoľkých opúšťali naši bratia svoj domov. Náš štát chce byť dobrým hospodárom a ako taký nestrpí úhor, nestrpí lajdáctvo a lenivosť, ale udríe všadiaľ tam, kde tento plevel bujnie. Plevel ten vykynozíme a len usťachtilý, osožný roľník a rastlina najde miesto na slovenskej zemi. Táto zem iste odmení nás všetkých trvalým, teplým a spokojným domovom.

Slávny snem! Tento cieľ je tak vznešený, tak naliehavý, že nestrpí žiadneho odkladu. Odstránime každého a všetko, čo nám bude prekážať v ceste k tomuto vytýčenému cieľu. Priložme pracovné svoje ruky hneď k dielu. Zveľadujme, tvoríme novú a lepšiu pôdu. Zničme úhor, vytrhajte plevel; heslom našim nech je: „Každým rokom každý z nás vyore len

jednu brázdu a to brázdu čistú, brázdu hlbokú a úrodnú“. Z kvapiiek mora, z brázdy role. Milion nových brázd znamená milion krajcov chleba.

Napravme krivdu spáchanú na slovenskom ľude. V našich dedinách počúvame staré sťažnosti. Sťažujú sa na to, že panstvá v rámci ich extenzívneho hospodárstva uberaly ornú pôdu a túto zalesňovali. Starcovia našich dedín ukazujú nám veľké zalesnené plochy a spomínajú dobré časy, keď tam žali peknú úrodu obilín. Takto strácal v minulosti náš ľud svoj chlieb a bol nútený hľadať výživu v cudzích krajoch. Maďarské panstvo si vynútilo a zaistilo i pre menej výnosnú poľnohospodársku kultúru pôdu lepšiu, a našim roľníkom nanútili užívať menej cennú pôdu na oráčinu. Teraz vidíme nášho sedliaka ťažko pracovať, orať, kopať na pôdach štrkovitých, špatných, kým na pôde dobrej živí špatne obhospodarovaný les. Pozemková reforma v Česko-Slovenskej republike mala možnosť napraviť tieto krivdy, no, nestalo sa tak.

Naopak, robila krivdy nové. Pridelovali sa žiadateľom o pasienky lesy s absolútnou lesnou pôdou. Na týchto nevhodných pôdach náš ľud nemajúc iných možností pásol svoj dobytok. Trpel jeden, trpel i druhý. Dobytok nenašiel pašu a z pôdy vymýval dážď, odvieval vietor užitočnú životadarnú prst. Roľníci sa sťažovali a žiadali o nový prídel. Národohospodári zúfalo volali o pomoc proti tvoreniu slovenského krasu. Ale mašinéria tejto pozemkovej reformy gňiavila všetko rozumné a tiskala káru niekoľkých jednotlivcov pre ich zbohatnutie.

Slávny snem!

Je našou povinnosťou vrátiť lesom pôdu lesnú a dať roľníkom pôdu takú, ktorá vyhovuje trvalým pasienkam. Rozumne musíme odlesniť pôdu schopnú pre vyššie kultivovanie a vráťme ju tam, kam ona patrí. Táto naša reforma dobre prevádzaná obohatí našich horských poľnohospodárov, zvýši ich životnú úroveň a zabráni vystahovalectvu. Nesmieme naďržovať parádnym poľovným revírom na úkor slovenského ľudu. K hájeniu poľovníctva sú iné prostriedky. Tento štát je majetkom slovenského národa a tento národ má v prvom rade nárok na majetok štátny. Preto je nutné previesť revíziu prídelov aj na štátnych majetkoch. V minu-

losti práve z iniciatívy správy štátnych majetkov pridelovaly ľudu pôdu, nevhodnú pre zakladanie pastvín. Robili to preto, aby mohli poukazovať na neschopnosť slovenského roľníka. Utláčaný a ubiedený ľud prijímal túto almužnu s pokorou, musel sa uspokojiť i s touto, trebárs len chvíľkovou a zdanlivou pomocou. Tento stav sa musí zmeniť. Slovák žijúci na enklávach v majetku štátnom musí byť presvedčený, že štátny majetok nie je udržiavaný pre jeho vykorisťovanie, ale že v prvom rade slúži jemu a celému slovenskému národu. Naším prvým a pevným cieľom je stvoriť z nášho štátu trvalý, teplý a spokojný domov slovenského ľudu.

Slávny snem! Pýtam sa, či môže svoj domov za spokojný a teplý nazvať Slovák, ktorý v svojej chalupe sa ani ohriať nemôže, trebárs vidí, že v našich horách a lesoch hnie drevo? Čítavam v našich novinách pekné plány o úprave slovenskej dediny, počúvam výčitky proti malým oknám, nevzdušným bytom atď. Niektorí by mysleli, že náš ľud nemá dostatok porozumenia pre svoje zdravotné potreby. Niektorí by sa nazdali, že nemá dostatok krasoty. To je omyl. Náš ľud je rozumný. Má cit pre dobré a krásne. Vie pracovať a obetovať. Od nás záleží a v našich rukách je možnosť dať príležitosť nášmu ľudu využiť svoje hodnoty. Z úst predných činiteľov našej republiky sme počuli žiadosť, snáď by som povedal rozkaz, na to, aby náš ľud zbohatol. Áno, náš ľud musí zbohatnúť a musíme mu poskytnúť prostriedky na poctivé obohatenie. Zákon, o ktorom rokujeme, ako som povedal, je len prvým krokom k nášmu veľkému cieľu. Postarajme sa všetci, aby naznačená cesta priviedla náš národ k tomu poznaniu, že Slovenská republika je jeho večným, jediným a pokojným domovom. *(Potlesk.)*

Predseda dr. Sokol *(zvoni)*:

Viac rečníkov sa neprihlásilo, vyhlásujem preto rozpravu za skončenú.

Záverečné slovo má zpravodaj, pán poslanec Petrovič.

Zpravodaj Petrovič: Zriekam sa slova.

Predseda dr. Sokol:

Nakoľko sa pán zpravodaj zriekol slova, prikráčime k hlasovaniu.

Zisťujem, že snem je schopný sa usnašať.

Osnova má tri diely, 17 paragrafov, nadpis a úvodnú formulu.

Pozmeňovacích návrhov niet, dám teda hlasovať o celej osnove naraz podľa zprávy výborovej.

Sú proti tomu námietky?

(Námietky neboli.)

Námietky nie sú.

Predseda dr. Sokol *(zvoni)*:

Kto súhlasí s osnovou, to jest s jej tromi dielmi, 17 paragrafmi, nadpisom a úvodnou formulou podľa zprávy výborovej, nech zdvihne ruku.

(Deje sa.)

Zisťujem, že snem pri prvom hlasovaní prijal osnovu zákona podľa zprávy výborovej jednohlasne.

Predseda snemu sa usnieslo podľa ods. 1, § 53 rokovacieho poriadku, aby sa o tejto osnove hlasovalo druhý raz tiež na tomto zasadnutí.

Ad. 1. Druhé hlasovanie o osnove zákona o povinnej úprave spoločných pastvín a o pasienkových kontách.

Zpravodajom je pán poslanec Petrovič. Sú nejaké návrhy na opravy alebo zmeny textu?

Zpravodaj Petrovič: Nie sú.

Predseda dr. Sokol:

Zmeny nie sú.

Kto pri druhom hlasovaní súhlasí s osnovou zákona tak, ako ju snem prijal pri hlasovaní prvom, nech zdvihne ruku.

(Deje sa.)

Zisťujem, že snem prijal osnovu zákona pri druhom hlasovaní väčšinou hlasov.

Týmto je vybavený 1. bod programu. Nasleduje 2. bod, ktorým je:

2. Zpráva ústavno-právneho, národohospodárskeho a rozpočtového výboru o vládnom návrhu zákona o úprave pomerov niektorých podnikov, ktorých sídlo sa nachodí mimo územia Slovenskej republiky.

Zpravodajom za výbor ústavno-právny je pán poslanec dr. František Orlický, za výbor národohospodársky pán poslanec dr. inž. Peter Zafko a za výbor rozpočtový pán poslanec Ján Liška.

Udeľujem slovo zpravodajovi za výbor ústavno-právny, pánovi poslancovi dr. Orlickému.

Zpravodaj dr. Orlický:

Slávny snem!

Zijeme v dobe, kedy národné hospodárstva jednotlivých štátov v menšej alebo väčšej miere smerujú k autarkii a trhajú sa čím ďalej tým väčšími sväzkami, ktorými boli po nastolení hospodárskej sústavy liberalizmu spojené hospodárstva jednotlivých štátov. Voľná vzájomná výmena výrobkov jednotlivých štátov je obmedzovaná, či už sa to deje z dôvodu nutnosti ukojiť domácu potrebu, či k vôli ochrane domácej výroby, či už preto, aby bolo zoslabované hospodárstvo iného štátu, či z iných rozličných príčin.

Voľný transfer obvyklého platebného prostriedku, to jest peňazí v Európe takmer celkom prestal a prestal aj voľný obchod devízami a valútami. Import sa platí exportom v rámci rozličných clearingových sústav.

Pristúpilo sa k viazanému devizovému hospodárstvu, lebo štát nemôže pripustiť, aby tento medzinárodný platebný prostriedok použitý bol k úniku majetkových hodnôt zo štátu, keď k hospodárskej výstavbe štátu potrebujeme všetky výrobné prostriedky a celý kapitál nášho štátneho územia.

Patrí k úlohám sociálne vyrovnaného štátu, aby sa staral o správne rozdelenie národného bohatstva a národného dôchodu a dbal aj na to, aby finančný a výrobný kapitál na jeho území nebol v rukách štátu nepriateľských alebo aspoň neprajných, aby vlastníctvo plnilo sociálnu funkciu, ako to nariaďuje naša Ústava.

Prikročilo sa k radikálnej obrane a ochrane domáceho trhu práce, lebo medzi štátmi voľný trh práce prestal práve tak, ako voľná výmena tovaru a voľný transfer platebných prostriedkov. Štát sa musí starať o zamestnanie svojich príslušníkov a zamestnať ich na svojom území, bez skúmania toho, komu patria dotyčné výrobné prostriedky.

Pri takomto stave národného hospodárstva musí byť eminentným záujmom aj nášho štátu, aby podľa vyššie spomenutých hľadísk bolo upravené postavenie tuzemských závodov tých podnikov, ktorých sídlo sa nachádza mimo územia Slovenskej republiky. Nemôžeme pripustiť, aby sa rozhodovalo o týchto závodoch z cudziny bez nás a snáď aj proti nám, ale naopak

musíme ich postaviť celkom do našich služieb s vylúčením akéhokoľvek škodlivého vplyvu z cudziny.

Z riešení, ktoré môžu prísť do úvahy bude najideálnejším buď prevod týchto závodov na tuzemské právne subjekty, buď osamostatnenie; zriadenie zastupiteľstva, vybaveného čo aj najširšou zastupovacou mocou, je len polovičatým riešením, ktoré však z obchodne-politických dôvodov predsa treba pripustiť.

Na slovenské závody podnikov, ktorých sídlo je v Protektoráte Čechy a Morava a v sudetských zemiach, nedajú sa bez priechodných predpisov aplikovať ustanovenia o závodoch cudzozemských podnikov, lebo tieto závody až do jesene 1938, rešpektive do 14. marca 1939 patrily podnikom s povahou tuzemských podnikov. Tento zákon vytkol si za cieľ určiť smernice pre úpravu pomerov týchto závodov.

Vo svojom prvom diele pozerá sa osnova na pobočné závody spomenutých mimoslovenských podnikov ako na živnostensko-právne jednotky, jestvujúce podľa práva, a zaručuje deklaratórnu povahu živnostenskému listu, pofažne koncesnej listine, ktoré majú pobočné závody dostať, lebo ako závody cudzozemských podnikov nemôžu svoje živnostenské oprávnenie už odvodzovať od hlavného závodu.

Z tohto dôvodu sa nariaďuje v § 1 vládneho návrhu, že majitelia živnostenských podnikov, ktorých sídlo je mimo územia Slovenskej republiky a ktorí majú v tuzemsku jeden, alebo viac vedľajších závodov, sú povinní pre každú živnosť, ktorá nemá stanovište na území Slovenskej republiky, oznámiť do 60 dní od účinnosti tohto zákona tuzemské stanovište hlavného závodu. Na základe tohto oznámenia vydá živnostenský úrad živnostenské oprávnenie do 60 dní od podania oznámenia bez pokračovania podľa predpisov živnostenského zákona o nastupovaní živností a bez pokračovania podľa vládneho nariadenia číslo 265/1938 Sb. z. a n., prípadne podľa vládneho nariadenia číslo 272/1939 Sl. z.

Týmto formulovaním uznáva sa, že slovenské závody nestratili svoje živnostenské oprávnenie tým, že utvorením samostatného slovenského štátu ostalo ich sídlo mimo jeho územia. Logickým dôsledkom tohto stanoviska je aj to, že živno-

stenské oprávnenie bude určené pre oblasť Slovenskej republiky iba v tom rozsahu, v akom sa 14. marca 1939 v slovenských závodoch vykonávalo a nie v tom rozsahu, v akom by sa na základe oprávnenia hlavného závodu bolo mohlo vykonávať.

Tento zákon sleduje dôležité verejné záujmy, aby slovenské závody a sklady cudzozemského podniku, ktorého sídlo je mimo Slovenskej republiky, prešli čím skôr na tuzemské právne subjekty, alebo aby sa osamostatnili. Z tohto dôvodu sa povoľuje takémuto majiteľovi živnostenského podniku prevádzať živnosť na základe doterajšieho živnostenského oprávnenia na jednoduché oznámenie živnostenskému úradu za predpokladu, že do roka prevedie slovenský závod na tuzemský právny subjekt, alebo ho osamostatní.

Predpisy tohto zákona budú sa vzťahovať aj na závody, ktoré podliehajú banskému zákonu, lebo mnohé banské závody patria tiež k podnikom, ktorých sídlo je v cudzine.

Utvorením samostatného slovenského štátu nastal u závodov označených v §§ 1 až 6 ten faktický stav, že sa tieto stali cudzozemskými obchodne-právnymi subjektmi, následkom čoho platia pre ne predpisy vzťahujúce sa na takéto subjekty.

Paragraf 8 osnovy upravuje práve tento prechod právneho položenia týchto závodov zo stavu závodov tuzemských podnikov do stavu tuzemských závodov cudzozemských podnikov a zapojuje podniky spoločností účastinných, spoločností s ručením obmedzeným, družstiev a komanditných spoločností na účasti do platných predpisov obchodne-právných.

Osnova pamätá aj na to, aby kapiál na provozovanie tuzemského obchodu bol umiestnený na území Slovenskej republiky a to v takej výške, ktorá odpovedá pomeru majetkového stavu provozovní v Slovenskej republike k celkovému majetkovému stavu podniku.

Ustanovením § 11 podporuje sa snaha tvoriť z podniku formálne cudzozemského podnik tuzemský, či už preložením sídla podniku alebo osamostatnením slovenského závodu.

Nová úprava právneho postavenia závodov deje sa v prvom rade vo verejnom

záujme. Je preto žiaduci jej úspech. Cieľom jej úspešného podporovania poskytuje štát veľké poplatkové a daňové výhody, lebo tieto obeť so strany finančnej správy vyvážené sú výhodami, ktoré prinesie úspešné usporiadanie právnych pomerov slovenských závodov v tých podnikoch, ktorých sídlo je mimo územia Slovenskej republiky, celkovému národnému hospodárstvu nášho štátu.

Ústavno-právny výbor rokoval o tomto návrhu na zasadnutí 27. marca 1940 a upravil jeho text podľa znenia obsaženého v prílohe zprávy ústavno-právneho výboru.

Vládnou osnovou zamýšľané doplnenie nášho právneho poriadku je účelné a potrebné, preto ústavno-právny výbor navrhuje, aby slávny snem osnovu schválil. (Potlesk.)

Predseda dr. **Sokol (zvoni):**

Udeľujem slovo zpravodajovi za výbor národného hospodársky, pánu poslancovi dr. inž. **Zatkovi:**

Zpravodaj dr. inž. **Zafko:**

Slávny snem!

V modernom čase skoro každá štátoprávna zmena, ktorá je doprevádzaná súčasne aj presunmi teritoriálnymi, má vždy väčšie alebo menšie dôsledky hospodárske. Takto je pochopiteľné, že i naše územie, ktoré bolo v posledných desaťročiach dvakrát i viackrát predmetom štátoprávných zmien a teritoriálnych presunov, nielen trpí alebo dostalo sa aspoň do takýchto dôsledkov. V roku 1918, keď sme preživali prvý prevrat, boli po stránke hospodárskej dôsledky tieto v mnohom ohľade rovnaké alebo podobné dôsledkom po 14. marci roku minulého. Za 20 rokov trvania bývalej Česko-Slovenskej republiky zmenily sa organizačné pomery v slovenskom hospodárstve celkom podstatne. Jednostranná organizačná orientácia na Budapešť premeňovala sa postupne zas na jednostrannú organizačnú orientáciu nie síce na Prahu, ale rozhodne na české krajiny. Týmto preorientovaním sídla organizácie veľkej časti našej výroby je vlastne charakterizovaný celý náš hospodársky vývin za minulé storočia a posledné desaťročie. Centrum, aspoň organizačné centrum hospodárskeho podnikania na Slovensku prechádzalo z činiteľov jedného národa na činiteľov druhého národa, z jedného

teritoria na druhé teritorium bez toho, že by sa bolo citeľnejšie dotklo územia slovenského. V roku 1918 značná časť hospodárskych podnikov majúcich svoje závody na Slovensku bola riadená komerčne, i finančne ba do veľkej miery i technicky z Budapešti, potom zase z rozličných miest bývalej Česko-Slovenskej republiky, a to bez ohľadu na to, aká bola nacionalita, aká bola národnosť kapitálu, ktorý v patričných podnikoch pracoval. To teda znamená, že nacionalizácia za minulé dve desaťročia neznamenalala súčasne slovakizáciu.

V modernom štáte je už akási snaha hospodárskych podnikov koncentrovať svoje sídla, alebo aspoň kancelárie, v ktorých sa rozhoduje o komerčnom, finančno-technickom vedení, do centra štátu, do miesta, kde sa sústreďuje politická moc. Je to pochopiteľné, keď uvažíme, že v posledných desaťročiach snažil sa štát čím ďalej tým viac, čím pozdejšie, tým intenzívnejšie zasahovať do sféry súkromného podnikania, to znamená, že súkromný podnikateľ čím ďalej tým viac bol odkázaný na styk so štátnymi úradmi, so štátnymi činiteľmi ústrednými a bolo preto len pochopiteľné, že sa snažil potom aj sídlo, kde sa v jeho podniku rozhoduje o týchto veciach, priblížiť čo najviac k sídlu politickej moci. Je iste nesporné, že potrvá ešte určitý čas, kým sa nám podarí zkoncentrovať podnikateľský kapitál, ktorý dnes na Slovensku pracuje, do nacionálne slovenských rúk. Potrvá to preto určitý čas, lebo tvorba nášho národného kapitálu pokračuje pomerne pomaly a je pravdepodobné, že v bližšej budúcnosti nenastane nejaké podstatne rýchlejšie tvorenie týchto kapitálov.

Osnova zákona, o ktorej práve rokuje, má znamenať preto len akýsi formálny poriadok v podnikaní tohto druhu. Ale i toto má značný význam pre nás. Kládla sa iste otázka, keď sa vláda rozhodovala vypracovať túto osnovu či treba pomery podnikov, ktoré majú svoje sídla v cudzine ale závody, v ktorých sa výroba, obchod, či už peňažný alebo akýkoľvek iný odohráva, na Slovensku, upraviť zásadne alebo či treba ponechať túto otázku ďalšiemu vývinu. Vláda rozhodla sa za úpravu zásadnú, celkovú, aby sa odchyľila na príklad od praxe bývalej republiky Česko-Slovenskej, ktorá riešila tieto veci kapita-

listicky a nemala ich ani do konca svojho trvania ešte vyriešené. Po tejto stránke má teda osnova, ktorá dnes leží na stole snemu, podstatne väčšie výhody.

Pobočné závody podnikov, ktoré majú sídlo mimo nášho štátneho územia alebo ktorých živnostensko-právna subjektivita odvodzuje sa od právnych subjektov nachádzajúcich sa v cudzine, majú v smysle tejto osnovy dostať určitú formálnu samostatnosť, aby vo svojich veciach mohli rozhodovať formálne nezávisle na hlavnom závode, teda v sídle podniku, ktoré sa nachádza v cudzine.

Preto národohospodársky výbor prijal vládnu osnovu za podklad svojich rokovaní. V prvom diele upravuje opäť živnostensko-právne postavenie pobočných závodov cudzích podnikov. Nastáva osamostatnenie v tom smysle, že na miesto doterajšieho hlavného závodu, nachádzajúceho sa v cudzine, stane sa v budúcnosti živnostensko-právnym subjektom niektorý z tuzemských pobočných závodov tohto podniku, ktorý sa súčasne stáva takto hlavným závodom. Majitelia takýchto živnostenských podnikov, ktorí bývajú v cudzine, majú nárok na živnostenské oprávnenie v tom rozsahu, aký právne jestvoval na Slovensku dňa 14. marca 1939, teda nie v tom rozsahu, aké živnostenské oprávnenie mal podnik, ako celok, ale len v tom rozsahu, v akom tieto živnostenské oprávnenia vykonával na území Slovenska.

Druhý diel upravuje obchodne-právne postavenie tuzemských závodov cudzozemských podnikov. Každý takýto podnik je povinný pre svoje závody na Slovensku zriadiť do jedného roku od účinnosti zákona zastupiteľstvo, čiže reprezentáciu v smysle obchodného zákona.

Podľa podrobnejších predpisov takéto zastupiteľstvo má právo platne sa zaväzovať za tunajšie závody cudzozemského podniku a zostavuje tiež akúsi samostatnú bilanciu týchto závodov. Následkom tohto je vidieť, že vládny návrh zákona má určité ustanovenia, ktoré upravujú nielen obchodne-právnu a živnostensko-právnu stránku, ale aj finančnú stránku týchto podnikov. Znamená to toľko, že finančný kapitál, nakoľko je do týchto podnikov investovaný a nakoľko je potrebný k vykonávaniu ich obchodov, bude musieť byť rozdelený v tom pomere, v akom pomere

podnik má svoj majetok dnes na Slovensku k pomeru celkového majetku tohto podniku.

Tretí diel zaisťuje daňové výhody a výhody poplatkové pre úpravu právnych pomerov podľa dielu prvého a dielu druhého.

Národohospodársky výbor po podrobnej rozprave usniesol sa na týchto zmenách pôvodného vládneho návrhu zákona:

V § 1 slučil stanovište živnosti s hlavným závädom, takže hlavný záväd bude vždy stanovištom živnosti. Bolo to potrebné vzhľadom na nejednotnosť názorov, prajúúcich v tejto veci. Ďalej upravil tento paragraf tak, že z neho jasne vyplýva nárok majiteľa živnostenského podniku, o ktorý tu ide, na živnostenské oprávnenie v určitom rozsahu.

V § 2 pozmenil znenie odseku 2 tak, že vypustil definíciu stanovišťa živnosti, čím sa predpis zjednodušil a uviedol do súladu s § 1.

Odsek 1, § 3 formuloval tak, aby z neho jasne vyplývalo právo vykonávať živnosť na základe potvrdenia o ohlásení podľa § 2.

V odseku 3 tohto paragrafu vykonal štylárne zmeny.

V § 7 zjednodušil štylizáciu tým, že zbytočný text vypustil.

Paragraf 10 preštylizoval tak, aby nemohlo byť pchybností o majetkovej časti, ktorá sa má určiť na provozovanie závodov, nachádzajúcich sa na Slovensku. Na miesto počiatočných bilancií vzal za základ stav podľa bilancií konečných.

V § 12 doplnil v súhlase s ústavnoprávnym výborom text písmeny b) ods. 1 takto: „a ustanovenie o najnižšej čiastke základu admisného poplatku (písm. d), § 6 vládneho nariadenia č. 403/1920 Sb. z. a n.) tu neplatí.

Namiesto pôvodného ods. 2 tohto paragrafu vložil nový odsek, ktorým sa zaisťujú poplatkové a daňové oslobodenia aj pre prípady, ktoré sa uskutočnili v čase pred účinnosťou tohto zákona, ale po 14. marci 1939. Bol to akýsi požiadavok spravodlivosti, pretože by nebolo správne a spravodlivé, aby podniky, ktoré tieto opatrenia uskutočnili po účinnosti tohto zákona, boli vo väčších výhodách ako tie, ktoré to už dobrovoľne urobili pred účinnosťou tohto zákona.

Národohospodársky výbor navrhuje, aby snem návrh zákona prijal s uvedenými zmenami tak, ako mu bol predložený. (Potlesk.)

Predseda dr. Sokol:

Udeľujem slovo zpravodajovi za výbor rozpočtový, pánu poslancovi Liškovi.

Zpravodaj Liška:

Slávny snem!

Rozpočtový výbor skúmal osnovu zákona s hľadiska finančne-právneho a zaisťil, že osnova správne hodnotí terajšie pomery a že problém nostrifikácie podnikov má byť riešený tak, aby podniky, ktorých sa táto úprava týka, neutrpely žiadnej ujmy na svojej podnikateľskej kontinuite a ancienite a aby pri tejto úprave boli aj záujmy štátu zaistené.

Osnova vychádza preto z predpokladu, že treba zaručiť novej úprave, ktorá sa nerobí z podnetu a v záujme jednotlivcov, ale v záujme verejnom, primerané poplatkové a daňové výhody.

Tieto výhody sú osnovou predvídané v takom rozsahu, aby z nich plynulo štátnej pokladnici nielen týmto zákonom predvídané jednorázové spoplatnenie, ale súčasne aby bol majetkový substrát týchto jednotiek zachovaný pre možnosti zdravej industrializácie a komercializácie štátu. Osnova reznamená teda žiadne zaťaženie pre štátnu pokladnicu, naopak, ráta so značnými príjmami.

Na základe spomenutých skutočností rozpočtový výbor osnovu zákona schválil s tým, aby bola doporučená slávnemu snemu na prijatie. Preto menom rozpočtového výboru odporúčam slávnemu snemu prijať osnovu v tom znení, ako sa na nej usniesol rozpočtový výbor. (Potlesk.)

Predseda dr. Sokol (zvoni):

K slovu sa nikto neprihlásil, preto rozprava nebude.

Nasleduje hlasovanie.

Zisťujem, že snem je schopný sa usnášať.

Osnova má štyri diely, 13 paragrafov, nadpis a úvodnú formulu.

Pozmeňovacích návrhov niet, dám preto hlasovať o celej osnove naraz podľa zpravýborových.

Sú proti tomu námietky?

(Námietky neboly.)

Námietky nie sú.

Kto súhlasí s osnovou, to jest s jej štyrmi dielmi, 13 paragrafmi, nadpisom a úvodnou formulou podľa zprav. výborových, nech zdvihne ruku!

(Deje sa.)

Zisťujem, že snem pri prvom hlasovaní prijal osnovu zákona podľa zprav. výborových jednohlasne.

Predseda snemu sa usnieslo podľa ods. 1, § 53 rokovacieho poriadku, aby sa o tejto osnove hlasovalo druhý raz tiež na tomto zasadnutí.

Ad 2. Druhé hlasovanie o osnove zákona o úprave pomerov niektorých podnikov, ktorých sídlo sa nachodí mimo územia Slovenskej republiky.

Zpravodajmi sú páni poslanci dr. Orlický, dr. inž. Zafko a Liška.

Sú nejaké návrhy na opravy alebo zmeny textu?

Zpravodaj dr. Orlický: Nie sú.

Zpravodaj dr. inž. Zafko: Nie sú.

Zpravodaj Liška: Nie sú.

Predseda dr. Sokol:

Zmeny nie sú.

Kto pri druhom hlasovaní súhlasí s osnovou zákona tak, ako ju snem prijal pri hlasovaní prvom, nech zdvihne ruku.

(Deje sa.)

Zisťujem, že snem prijal osnovu zákona jednohlasne aj pri druhom hlasovaní.

Týmto je vybavený 2. bod programu. Nasleduje posledný bod, ktorým je:

3. Zpráva národohospodárskeho výboru o vládnom návrhu zákona, ktorým sa pozmeňujú niektoré všeobecné (autonomné) colné sadzby a vysvetlivky k colnému sadzobníku.

Zpravodajom za výbor národohospodársky je pán poslanec Ján Liška.

Dávam mu slovo.

Zpravodaj Liška:

Slávny snem!

Národohospodársky výbor rokoval o vládnom návrhu zákona, ktorým sa pozmeňujú niektoré všeobecné colné sadzby a zistil, že navrhované zmeny odpovedajú plne našim hospodárskym potrebám. Jedná sa v podstate o úprave tých colných sa-

dzieb, ktoré zmenou štátoprávnych pomerov stratili význam ochranný a ich snížením nebude v žiadnom ohľade záujem slovenskej výroby dotknutý, lebo články, na ktoré sa sníženie colných sadzieb vzťahuje, sa na Slovensku nielen nevyrábajú, ale pravdepodobne ani v najbližšej budúcnosti vyrábať nebudú. Uzákonením navrhovaných zmien colných sadzieb vyhovuje sa súčasne požiadavke nemeckej delegácie, ktorá pri obchodnom rokovaní v decembri 1939 sa týchto zmien dožadovala.

Sníženie colných sadzieb podľa predloženého vládneho návrhu je v plnej miere odôvodnené tak hospodárskymi ako i obchodne-politickými potrebami.

Národohospodársky výbor rokujúc o tejto osnove uznal z hospodárskych dôvodov za potrebné snížiť sadzbu pod ex 148 zo 120 Ks na 80 Ks. Taktiež doplnil vládny návrh úpravou colnej sadzby na nebrúsené čepelky do holiacich prístrojov v pásoch, ktorý článok sa dováža k nám ako polotovár a spracováva sa u nás na hotové výrobky. Pre vysokú colnú sadzbu vo výške 2100 Ks nemohla táto výroba obstáť v konkurencii s hotovými výrobkami, dovážanými z cudziny a preto národohospodársky výbor uznal sníženie sadzby na 500 Ks za nevyhnutne potrebné pre udržanie závozu jediného tohto druhu na Slovensku, zamestnávajúceho 50 robotníkov. Národohospodársky výbor pri navrhovanej zmene spomenutej colnej sadzby vyslovil ten názor, že by odsunutie úpravy tejto colnej sadzby na dobu uzákonenia všeobecnej colnej tarify veľmi citelne poškodilo nielen hospodársky a sociálny záujem tunajšej výroby, ale i záujem fiškálny.

Národohospodársky výbor predkladá slávnemu snemu vládny návrh zákona so zmenami, ako sa na nich usniesol a v tomto znení odporúča jeho prijatie. (Potlesk.)

Predseda dr. Sokol:

K slovu sa nikto neprihlásil, preto rozprava nebude.

Nasleduje hlasovanie.

Zisťujem, že snem je schopný sa usnášať.

Osnova má 3 paragrafy, nadpis a úvodnú formulu.

Nakoľko niet pozmeňovacích návrhov, dám hlasovať o celej osnove naraz podľa zprávy výborovej.

Sú proti tomu námietky?

(Námietky neboly.)

Námietky nie sú.

Kto súhlasí s osnovou, to jest s jej 3 paragrafmi, nadpisom a úvodnou formulou podľa zprávy výborovej, nech zdvihne ruku.

(Deje sa.)

Zisťujem, že snem pri prvom hlasovaní prijal osnovu zákona podľa zprávy výborovej jednohlasne.

Predsedníctvo snemu sa usnieslo podľa ods. 1, § 53 rokovacieho poriadku, aby sa o tejto osnove hlasovalo druhý raz tiež na tomto zasadnutí.

Ad 3. Druhé hlasovanie o osnove zákona, ktorým sa pozmeňujú niektoré všeobecné (autonomné) colné sadzby a vysvetlivky k colnému sadzobníku.

Zpravodajom je pán poslanec Liška.

Sú nejaké návrhy na opravy alebo zmeny textu?

Zpravodaj Liška: Nie sú.

Predseda dr. Sokol:

Zmeny nie sú.

Kto pri druhom hlasovaní súhlasí s osnovou zákona tak, ako ju snem prijal pri hlasovaní prvom, nech zdvihne ruku.

(Deje sa.)

Zisťujem, že snem prijal osnovu zákona jednohlasne aj pri druhom hlasovaní.

Týmto je program tohto zasadnutia vyčerpaný.

Oznamujem, že podľa usnesenia predsedníctva najbližšie zasadnutie snemu bude dnes o 17. hodine 45. minútach s týmto programom:

1. Zpráva ústavno-právneho výboru o nariadení s mocou zákona č. 320/1939 Sl. z. o zmene niektorých ustanovení zákona o stavebnom ruchu a

2. Zpráva ústavno-právneho výboru o návrhu poslanca dr. Martina Sokola, dr. Karola Mederlyho, dr. Pavla Opluštila a spoločníkov na vydanie zákona o organizácii snemovej služby.

Zaključujem zasadnutie.

(Koniec zasadnutia o 17. hod. 34. min.)

